

INNOVATIE

digitale inclusie en digitaal burgerschap

VAN AFVAL NAAR NIEUW ONTWERP

“Mijn oneindige
digitale wereldreis”

Van (mobiele) maakplaats
tot ontwikkelplein:
de bibliotheek brengt
expertise en
initiatieven samen

Gelderland
verbindt
en verrast

Inhoudopgave

Voorwoord	7
Bibliotheek Barneveld	
Bieb-fiets on tour!	8
Digitaal Noaberschap	9
Bibliotheek Berkel & IJssel	
Innovatieroute Taalachterstand	10
CODA	
Recycle Hubs in CODA ExperienceLab	12
Cultura Ede	
Familieaanpak laaggeletterdheid	14
Studio Tech Project	15
Bibliotheek Gelderland-Zuid	
Experimenteren met de Digi Toolkit	16
Bibliotheek Nijkerk	
Ontwikkelplein in de bibliotheek: Nijkerk uitgelicht	18
Roboc@r	20
Bibliotheek Noordwest Veluwe	
Digital Hangout Nunspeet	22
Bibliotheek Noordwest Veluwe	
Project Laaggeletterdheid Elspeet (2018-2021)	24
De Mobiele Maakplaats: maakactiviteiten in kleine kernen en wijken	25
Bibliotheek Rivierenland	
Camouflagecursussen in kleine kernen en de wijken	26
Proeftuin leesoffensief	27
Rozet	
Fit & gezond: leer meer over een gezondere leefstijl	29
Klooilab, dé plek om je toekomst te 'maken'	30
Maakactiviteiten voor NT1'ers en NT2'ers	31

Bibliotheek Scherpenzeel	
Van Digitale Werkplaats naar CreationLab	32
Verdieping	33
Taalhuis Arnhem	
Bedrijf als leerplek	34
Sight Landscaping	35
Bibliotheek Veluwezoom, Rozet en Kunstwerk	
Project Ontdekkingsreis: Lab12	37
de bblthk Wageningen	
Gezinsaanpak laaggeletterdheid	39
Bibliotheek West-Achterhoek	
Leren voor je Werk	40
Lezen in een andere taal: meertalige BoekStart-bijeenkomsten	41
Symposium 'Taal van je hart'	43
Bibliotheek Wijchen en Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid	
DigiTaalRijk	45
Bibliotheek Wijchen	
Leesbeest, de mascotte voor leesplezier	46
Colofon	47

Voorwoord

Gelderland verbindt en verrast. De bibliotheek is de plek om te leren, ontmoeten en experimenteren. Tijdens het *Gelders innovatiefestival* op 21 februari stond centraal hoe we lokaal en regionaal opereren en samenwerken op het gebied van innovatie, digitale inclusie en digitaal burgerschap. Gelderland heeft mobiele maakplaatsen, ontwikkelpleinen, een ExperienceLab, CreationLab, Klooilab en virtuele co-spaces. Bezoekers kunnen filmen, coderen, ontwerpen en programmeren. Ze bouwen websites en games, produceren muziek als DJ en leren alles over drones. Met LEGO, robots en VR wordt dankzij speciale toolkits volop geëxperimenteerd. Voor een gezondere leefstijl kun je in de bibliotheek aan de slag met een app, leer je alles over het programmeren en de werking van apparaten in je eigen omgeving of bouw je samen een maquette die de toekomst van een stad laat zien. Er zijn plekken om fashion en plastic te recyclen met afvalraces, kledingruilmarkten en reparatiewerkshops. Borduren en coderen doen bezoekers in één activiteit en ontwerpwedstrijden dagen uit om zelf met duurzaamheid aan de slag te gaan. Met partners pakken we projecten aan en gaan innovatie en taalvaardigheid regelmatig hand-in-hand.

In dit magazine lees je over innovatieve projecten én de aanpak van laaggeletterdheid in de regio. Projecten waarbij het mkb fungeert als leerplek, leesbakfietsen on tour gaan en BoekStart vele creatieve vormen kent, waaronder een variant voor meertalige gezinnen. Bezoekers maken een wereldreis via Google Maps en leren meer over streektaalen dankzij een samenwerking met een erfgoedcentrum. Er worden verhalen voorgelezen op markten en in speeltuinen en er is een rijk cursusaanbod. Van winkelen in de digitale wereld, digitaal op pad met een lokale wandelgids, innovatieve taalroutes en boekensushi tot digitale cafés, gezondheidscafés en weerbaarheid op het web. Met een 'triple-A succesformule' worden jongeren betrokken dankzij individuele aandacht, afstemming op de belevingswereld en animo dat ontstaat om te lezen en blijven lezen. Gelderland doet het allemaal; voor, door en met bezoekers en partners én dankzij de mooie samenwerking van bibliotheken onderling. Dit magazine is breed inzetbaar om collega's, partners, stakeholders en belanghebbenden te inspireren met de 'Gelderse best practices' van 2018 tot heden.

Namens de stuurgroep,

Manja Mekking, directeur de bblthk

Ben van Heesbeen, directeur-bestuurder Bibliotheek Noordwest Veluwe

Carin Reinders, directeur-bestuurder CODA

Jacqueline Roelofs, directeur-bestuurder BIJ de bieb

Lidy Vos, directeur-bestuurder Bibliotheek Rivierenland

In samenwerking met Michael Smit, netwerkmanager provincie Gelderland, Rijnbrink

De projecten in dit magazine zijn mogelijk gemaakt dankzij het innovatiebudget van de provincie Gelderland.

Bieb-fiets on tour!

De Bieb-fiets die we dankzij subsidiegelden hebben aangeschaft, gaat 'on tour' door de gemeente Barneveld. Onze Taalhuis-coördinator heeft de eerste contacten gelegd, zodat de (voor)leesconsulent op de juiste plekken aan kinderen kan voorlezen. Met de Bieb-fiets, een duidelijk herkenbare bakfiets vol met boeken, brengen we de bibliotheek letterlijk naar de kinderen toe. We maken er samen een gezellig voorleesfeestje van, compleet met picknickleden en andere bijpassende attributen.

Om ook in gesprek te gaan met ouders of begeleiders, is begeleiding door één medewerker niet voldoende. Door de Taalhuis-coördinator bij dit project te laten aansluiten, kan de (voor)leesconsulent zich op de kinderen en het voorlezen richten, terwijl de coördinator met aanwezige volwassenen in gesprek kan gaan.

“Wanneer kom je weer langs?”

Activiteiten

- **Voorlezen** bij onder andere (buurt)huizen, speeltuinen, gastouders, kinderdagverblijven, peuteropvangorganisaties en scholen en tijdens ontmoetingsochtenden CJG.

Bieb-fiets en de Kinderboekenweek

Het thema van de Kinderboekenweek 2023 was 'Bij ons thuis' en die week zijn we met de Bieb-fiets naar mensen thuis gegaan. Zo hebben we onder andere bij iemand onder de carport voorgelezen, maar ook bij gastouders en peuteropvangorganisaties. In totaal hebben we in die week ruim 555 kinderen in de gemeente Barneveld voorgelezen uit een prachtig boek dat paste bij het Kinderboekenweek-thema van dit jaar. Door bij deze activiteiten ook ouders uit te nodigen, hebben we een grote groep mensen bereikt, die kennis heeft kunnen maken met de verschillende diensten van de bibliotheek en het Taalhuis.

Contactgegevens

Lisa Vosman
lisa.vosman@bibliotheekbarneveld.nl

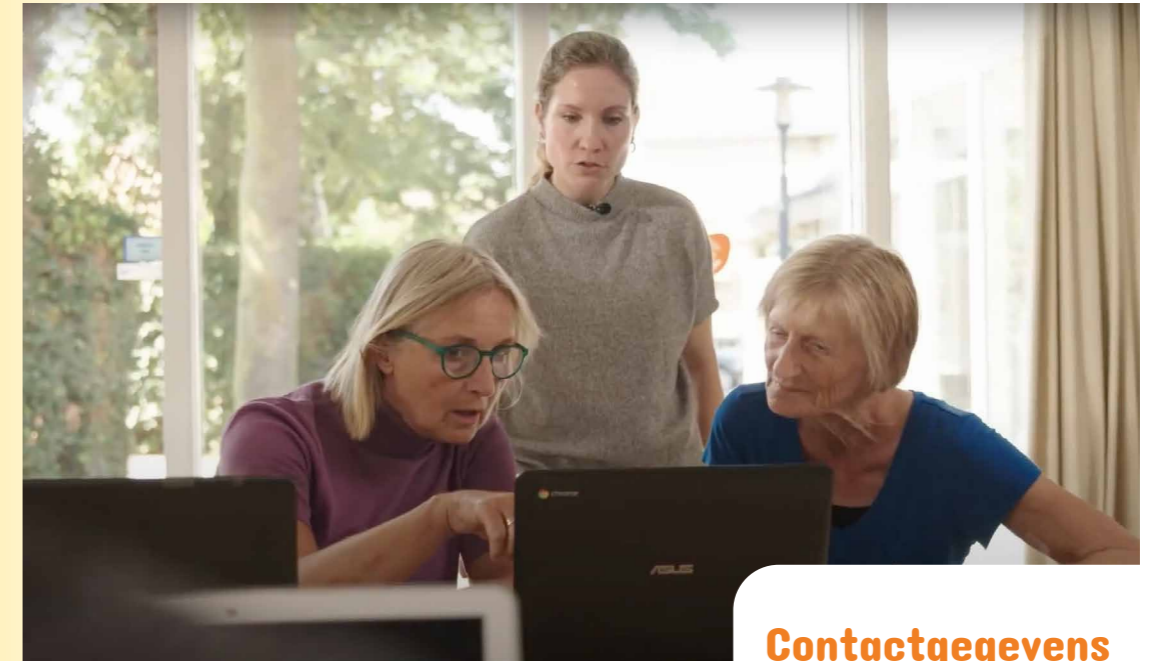
Digitaal Noaberschap

Bij dit project richten we ons op alle inwoners van kleine kernen in zeven gemeenten van de Achterhoek, het werkgebied van vier basisbibliotheken. Door in plattelandskernen gebruik te maken van 'noaberschap' (sociale cohesie), worden inwoners direct aangesproken om zelf aan de slag te gaan of om anderen te helpen.

We willen met dit project bereiken dat inwoners van die kleine kernen, en dan met name de inwoners van 55 jaar en ouder, voldoende digitale vaardigheden ontwikkelen om zo lang mogelijk zelfstandig in hun

eigen woonomgeving te functioneren. Daarnaast is de bibliotheek op deze manier ook zichtbaar aanwezig om zich te profileren en om relevante diensten aan te bieden.

Om bovenstaand doel te bereiken, wordt onder andere een gezamenlijke programmering gemaakt, waarbij lokaal maatwerk centraal staat. Met ondersteuning van de bibliotheken zetten lokale vrijwilligers (noaberschap) dit project voort.

Activiteiten

- **Maatwerk!**
Laagdrempelige inloop in kleine kernen met spreekuren en workshops die zoveel mogelijk aansluiten bij bestaande initiatieven en activiteiten.
- **Noaberschap**
Samen in gesprek gaan, samen leren en samen ontdekken in een vertrouwde en veilige omgeving met mensen uit de buurt.
- **Actuele thema's**
Het programma omvat actuele thema's rond wonen, zorg, welzijn en digitale vaardigheden.

Contactgegevens

Derk Jan Bovenmarsch
Projectleider

Barbara Deuss
Contactpersoon
b.deuss@bijdebieb.nl

Scan de QR-code om te zien welke mooie activiteiten uit dit project zijn voortgekomen.

Contactgegevens

Marlon van der Zwaan
Taalhuis-coördinator BIJ de bieb
m.vanderzwaan@bijdebieb.nl
06-25118540

Bram Buiting
Bestuurder Stichting Erwelzijn
brambuiting@erwelzijn.nl
06-633207401

Innovatieroute Taalachterstand

Is er een manier waarop we de gevolgen van taalachterstand zoveel mogelijk kunnen beperken of kunnen we taalachterstand zelfs helemaal voorkomen?

In samenwerking met het Taalhuis Lochem-Zutphen van BIJ de bieb hebben we in Lochem en Zutphen de ‘innovatieroute Taalachterstand’ doorlopen, een initiatief van stichting Erwelzijn. Met een groep professionals en vrijwilligers die allemaal te maken hebben met de oorzaken of gevolgen van taalachterstand, hebben we innovatieve oplossingen ontworpen. Voorbeelden hiervan zijn het ‘Gezondheidscafé’ om de gezondheidsvaardigheden van mensen met een

taalachterstand te verhogen, ‘18 is f*cking lastig’ om jongeren die bijna 18 jaar worden voor te bereiden op hun nieuwe verantwoordelijkheden, en ‘Zien en door!’ om vroegtijdige signalering en ondersteuning te integreren.

Daarnaast hebben we een plan opgesteld om ons netwerk te blijven inspireren en verder te ontwikkelen. Tijdens de slotbijeenkomst presenteerde iedereen in aanwezigheid van bestuurders en wethouders met trots hun innovatieve projecten. Een enthousiast netwerk is klaar voor actie.

Activiteiten

- **Innovatieroute Taalachterstand**
Het programma bestaat uit vijf werksessies van elk drie uur, waarbij je in co-creatie met lokale professionals en vrijwilligers samenwerkt aan preventie van de toekomst.

Via de QR-code is een conceptprogramma van deze innovatieroute te downloaden.

“De innovatieroute van Erwelzijn is een mooi initiatief om samen met verschillende partijen ideeën te ontwikkelen en uit te voeren - dat is sterk!”

“Samen aan de slag om mensen verder te helpen bij het vergroten van hun basisvaardigheden.”

— Dave van Zalk, directeur-bestuurder
IJsseldal Wonen

Recycle Hubs in CODA ExperienceLab

Wereldwijd wordt met behulp van wetenschap, innovatie en techniek gewerkt aan een schonere wereld. De bibliotheek is niet alleen dé plek om het gesprek over duurzaamheid met elkaar aan te gaan. Het is ook de plek om iedereen bij dit thema te betrekken. Binnen CODA doen we dit onder andere met de Recycle Hub die deel uitmaakt van CODA ExperienceLab. Hier vertellen we bezoekers onder andere alles over duurzaamheid en de bijbehorende problematiek. Ook geven we tips om duurzamer te leven om zo zelf bij te dragen aan die schonere wereld.

De Recycle Hub bestaat uit de Fashion Recycle Hub en de Plastic Recycle Hub. In CODA ExperienceLab combineren we ambacht met hightech technieken om kleding en plastic te recyclen en zo een tweede leven te geven. Tijdens lezingen, demonstraties en workshops maken we bezoekers bewust(er) van de voordelen én mogelijkheden van recyclen. Hierbij kijken we naar manieren waarop we verzameld afval kunnen hergebruiken - van afval naar nieuw ontwerp!

“ Dankzij de Precious Plastic apparaten werd plastic weer iets moois in plaats van alleen maar afval en een groot probleem. Met deze apparaten kan ik plastic nieuw leven inblazen door er knopen, sieraden, tegels en tollens van te maken. Ik maak er ook cadeautjes van, waardoor ik niks hoeft te kopen. Zo kan ik m'n steentje bijdragen aan het verminderen van de productie van nieuw plastic. ”

— Jeltsje, maker in CODA ExperienceLab Makerspace

Contactgegevens

Margot Appelman

Projectleider CODA ExperienceLab

m.appelman@codapeldoorn.nl

055-5268513

Activiteiten

Lezing en demonstratie Plastic Recycling

Vakspecialisten geven informatie over de verschillende soorten plastic en hoe dit gerecycled kan worden. Tijdens een demonstratie van dit recycleproces is te zien hoe het materiaal vermalen en omgesmolten wordt tot nieuw product.

Plastic afvalrace

Een 'race' voor jong en oud waarin we plastic materiaal verzamelen en sorteren. Je leert meer over de soorten plastic, de materiaalkenmerken en hoe je de soorten herkent. Het schoongemaakte afval(materiaal) wordt met machines in de Recycle Hub gerecycled.

Kledingruilmarkt

Tijdens deze gratis toegankelijke kledingmarkt ruil je kleding met anderen en winkel je met een gesloten portemonnee. Niet alleen leuk, maar ook een belangrijke bijdrage aan de circulaire economie.

Fixing Fashion avonden

Leer alles over het repareren van kapotte kleding of hoe je oude kleding een nieuwe look kunt geven. Leden van de Fixing Fashion Community geven tips & tricks en leren je hoe je kleding kunt repareren, verstellen en customizen.

Borduren X Coderen

Verken de mogelijkheden van onze computergestuurde borduurmachine en leer tekenen in de software die ontwikkeld is om borduurtekeningen te maken. Met behulp van de digitale borduurmachine maak je een eigen design voor je jas of shirt.

Repareren kun je leren

Kinderen leren niet alleen alles over het veilig repareren van elektrische en elektronische apparaten, maar ook over het repareren van kleding, speelgoed en knuffels. Natuurlijk vertellen we ook over het belang van repareren.

Ambacht X Innovatie

Combineer oude ambachten met innovatieve technieken en geef kleding een boost. Met behulp van digitale technieken (3D printen, lasersnijden en digitaal borduren) en traditionele handwerkmethodes leer je hoe je kleding gemakkelijk kunt repareren.

Denim Design Challenge

Bezoekers werden uitgedaagd een oude spijkerjas of spijkerbroek een nieuwe look te geven door een ontwerp voor een grafische prent te maken. De winnende ontwerpen zijn met behulp van de lasersnijder in de stof gegraveerd en waren te zien in de Showroom van CODA ExperienceLab.

Fashion Recycling

In de Showroom van CODA ExperienceLab was in 2021 gedurende zes maanden de interactieve en thematische expositie *Fashion Recycling* te zien. Hierin werd werk getoond van kunstenaars en ontwerpers die zich verdiepen in diverse (vernieuwende) productieprocessen, duurzame materialen en ambachten in relatie tot textiel. Zowel de bijbehorende objecten als ook hun onderzoek naar technieken, werkwijzen, maakbaarheid en materiaal werden in combinatie met objecten uit de collectie van CODA Museum en Archief getoond. Deelnemende kunstenaars waren Floor Nijdeken, Alicia Minnaard, Merel Karhof en Annemieke Koster (Enschede Textielstad).

Maaiveld Festival

Tijdens het jaarlijks georganiseerde Maaiveld Festival in Apeldoorn waren er verschillende activiteiten rondom kledingrecycling. De Fashion Recycle Hub in de Drakenbootloods bestond uit een kledingruilmarkt, Fixing Fashion Atelier en een Fashion Foto Studio. Ook werd *Wasteland* voor publiek gespeeld; een voorstelling waarmee de makers een ode brengen aan mode, maar ook kritisch kijken naar de gevolgen die de mode-industrie op onze aarde heeft.

Familieaanpak laaggeletterdheid

Om laaggeletterdheid aan te pakken bij mensen die Nederlands als moedertaal hebben, hebben we ons samen met de bibliotheken in Barneveld, Wageningen en Scherpenzeel gericht op een familieaanpak. Hierbij hebben we volop ingezet op ouder-kind-activiteiten, zoals voorlezen en de BoekStart-coach. Bij elke activiteit stellen we de volgende twee vragen die de ouders/verzorgers anoniem kunnen

beantwoorden: 'Lees je je kind wel eens voor?' en 'Is er iemand in het gezin lid van de bibliotheek?' Als deze twee vragen met 'nee' beantwoord worden, is dat een goede reden om het gesprek aan te gaan over geletterdheid en lezen. Op deze manier hebben we al meer dan 80 ouders gesproken die moeite hebben met (voor)lezen en soms worstelen met taal.

“ Ik vind lezen moeilijk, zou jij mij kunnen helpen om een abonnement af te sluiten. En wil je dan ook meelopen naar de eerste leesboekjes en mij laten zien hoe ik het boekje mee kan nemen. Ik snap de bon niet zo goed, wanneer moeten ze terug? Op welke momenten ben jij er? Dan weet ik dat ik hulp kan vragen. ”

– bibliotheekbezoeker en deelnemer aan de BoekStartDag.

Studio Tech Project

Dit project is een samenwerking tussen de bibliotheken Barneveld, Wageningen, Scherpenzeel en Ede. Samen willen we jongeren op een speelse manier kennis laten maken met de technieken van de toekomst. Hierbij is gekozen voor materialen die jongeren aanmoedigen om zichzelf te uiten of om zelf in een verhaal te duiken. Zo kunnen ze bijvoorbeeld experimenteren met drones, muziek, techniek, dans, gamen en programmeren. Jongeren kunnen hun eigen digitale muziek

produceren, als DJ aan de slag gaan, programmeren, bouwen, drones leren besturen en zich met elkaar meten in multiplayer games.

Door zowel materialen als mensen onderling uit te wisselen, kunnen we tegen lagere kosten een plek creëren die niet alleen intensiever wordt gebruikt, maar die ook gemakkelijker aan te passen is en die minder ruimte in beslag neemt.

Techniek- en muziekeducatie

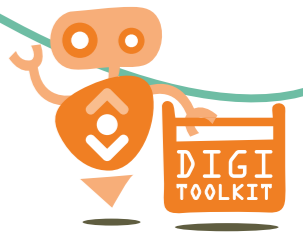
Alle materialen zijn in handzame flightcases verpakt en kunnen achter in de auto of bestelbus vervoerd worden. De gekozen materialen zijn aansprekend genoeg om kinderen minimaal vijf jaar te boeien en bieden handvatten voor deelnemende partijen om zowel techniek- als muziekeducatie te geven. Daarnaast biedt het een uitgelezen kans om op plekken als festivals, buurthuizen, scholen en

de bibliotheek kortere programma's aan te bieden.

Er is gekozen voor een mix van ZZP'ers die flexibel inzetbaar zijn en die kennis van de materialen hebben. Deze flexibele schil is aangevuld met medewerkers uit de verschillende bibliotheken, zodat het project in de volgende fase door bibliotheekmedewerkers uitgevoerd kan worden. Door

aan te haken bij het regionale ontwikkelingsprogramma kunnen we het in 2024 verder uitbouwen en integreren in de dienstverlening van alle deelnemende bibliotheken.

Tot nu toe hebben 800 kinderen met Studio Tech kennisgemaakt. We verwachten aan het eind van het jaar 1.000 kinderen te hebben bereikt – en dat terwijl Studio Tech pas vanaf april operationeel is.

Experimenteren met de Digi Toolkit

Kinderen groeien op in een wereld vol digitale mogelijkheden. Om ze met verschillende digitale technieken kennis te laten maken, hebben we zogenaamde Digi Toolkits in onze collectie. Hiermee bereiden we kinderen van 3 tot 12 jaar voor op de toekomst en leren we ze programmeren, filmen, ontwerpen en coderen. Kinderen die lid zijn, kunnen dit spelmateriaal twee weken lang gratis lenen.

Er zijn tien Digi Toolkits voor verschillende leeftijden, ingedeeld in vier categorieën: robots & elektronica, programmeren & coderen, film & animatie en

ontwerpen & maken. Met behulp van deze toolkits leren ze bijvoorbeeld hoe ze een Ozobot over een zelfgemaakte route laten rijden of hoe ze met behulp van een mini-greenscreen een tof animatiefilmpje maken. Ook kunnen ze met LEGO WeDo zelf robots bouwen en programmeren en stappen ze met een VR-bril de virtuele wereld in.

Scan deze QR-code voor meer informatie en een aantal instructiefilmpjes

“Ik vond het superleuk om zelf een robotje van LEGO te bouwen. Het was niet heel moeilijk. Ik kon er lekker mee door de kamer racen.”

– Tom, 10 jaar

Activiteiten

- Elke laatste woensdagmiddag van de maand.
- Digi Toolkits
- Digitaal spelmateriaal voor kinderen van 3 tot 12 jaar in de categorieën robots & elektronica, programmeren & coderen, film & animatie en ontwerpen & maken.

Spelen met techniek

In Bibliotheek Muntweg in Nijmegen kunnen kinderen verschillende Digi Toolkits lenen. Deze bibliotheek staat in een wijk waar veel gezinnen met jonge kinderen wonen en de Digi Toolkits zijn hier erg populair. Elke laatste woensdagmiddag van de maand is er de activiteit 'Spelen met techniek'. Kinderen kunnen dan met de verschillende toolkits aan de slag en bij de aanwezige medewerker om hulp vragen. Een leuke manier om met vriendjes en vriendinnetjes te experimenteren met techniek.

Scan de QR-code voor een filmpje waarop te zien is hoe kinderen met de Ozobot spelen

Ontwikkelplein in de bibliotheek: Nijkerk uitgelicht

Bij het Ontwikkelplein kan iedereen terecht voor informatie, advies en praktische hulp, maar je kunt hier ook zelf vaardigheden leren. Denk bijvoorbeeld aan het verbeteren van taal-, reken- of digitale vaardigheden. Heb je een vraag over overheidszaken, werk, geld, gezondheid, het OV en persoonlijke ontwikkeling, ook dan helpen we je graag. Daarnaast is het een fijne ontmoetingsplek waar je een kop koffie kunt drinken.

Bestaande en nieuwe initiatieven zijn op dit plein samengebracht, zoals het Taalcafé, de Lees- en

Spreekgroep, het Mamacafé en de TaalhuisExpress. Ook wordt hier door vrijwilligers en partners zoals Sigma en Seniorweb uitleg gegeven over bijvoorbeeld (reizen met) openbaar vervoer.

We combineren ons aanbod met inlooppreekuren en lesactiviteiten van diverse partners - ieder vanuit eigen expertise. Juist in deze verbinding ligt de kracht. Vrijwilligers helpen iedereen die extra begeleiding nodig heeft. Ook ondersteunen ze bij het aanleren van vaardigheden om die informatie op de juiste manier te begrijpen, gebruiken en toe te passen.

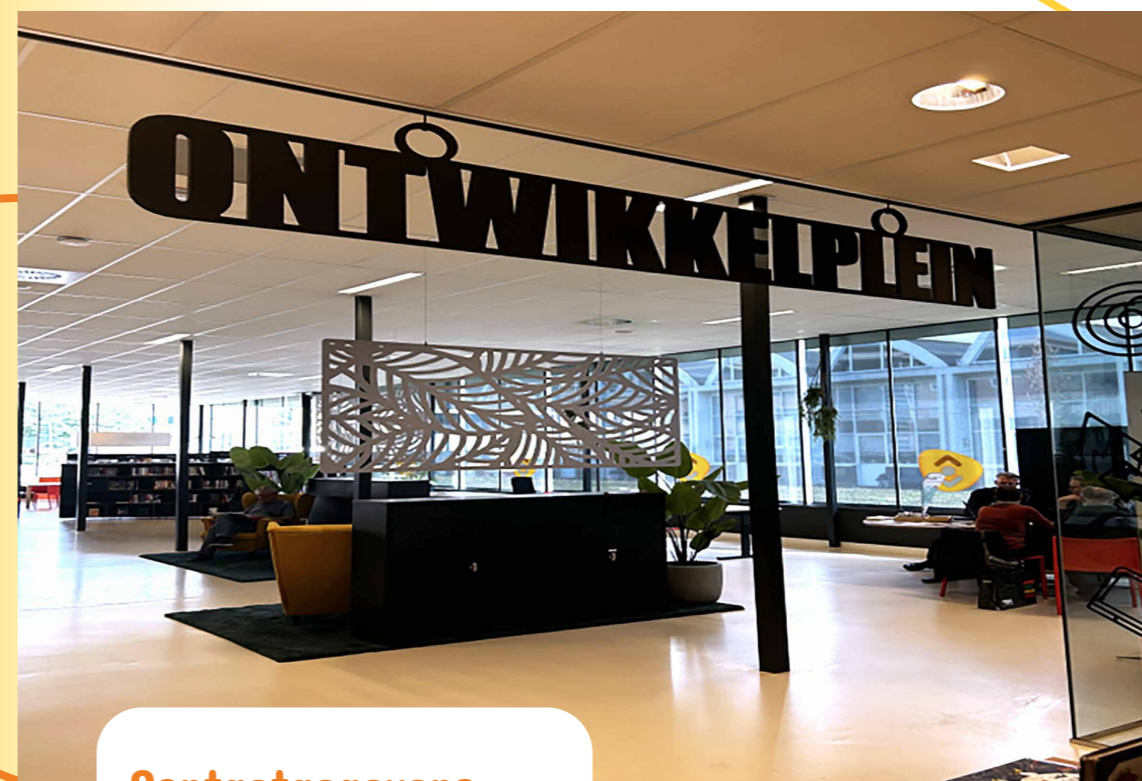
Digi(Taal)activiteiten

- Taalcafé (Nijkerk en Hoevelaken)
- TaalhuisExpress (Nijkerk)
- Een-op-eenbegeleiding
- Klik en Tik
(Nijkerk, Hoevelaken en Nijkerkerveen)
- Digisterker en Digivitaler cursussen
- Diverse digitale cursussen van Seniorweb
- Zelfstandig oefenen

Spreekuren

- Printspreekuur
- Inlooppreekuren Sigma
- Toeslagen
- Potjescheck
- Digitaal Spreekuur Seniorweb
- Spreekuur Openbaar Vervoer
- Belastingdienst (hulp op afspraak)

“Op het Ontwikkelplein kon ik zelf aan de slag met het oefenen voor de theorie van mijn rijbewijs. Als ik een vraag had, was er iemand aanwezig die mij kon helpen. Hierdoor heb ik mijn theorie-examen gehaald.”

Contactgegevens

Janneke Vijfvinkel

janneke.vijfvinkel@bibliotheeknijkerk.nl
06-37002906

Zes bibliotheken, tien ontwikkelpleinen

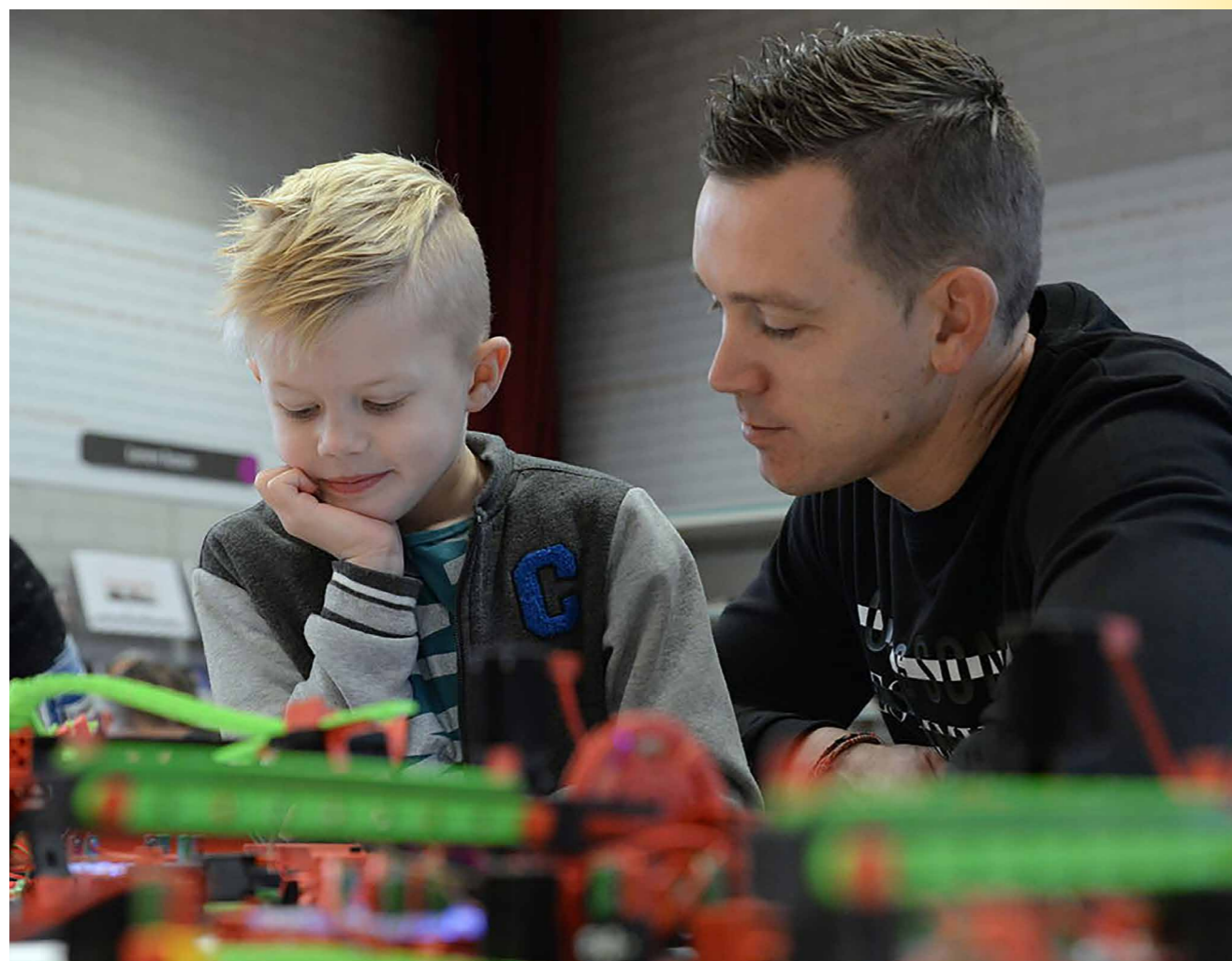
De realisatie van het ontwikkelplein door Bibliotheek Nijkerk vindt plaats in het kader van een SGB project, waaraan - naast Bibliotheek Nijkerk - nog vijf bibliotheken deelnemen, te weten: Bibliotheek Noordwest Veluwe, Bibliotheek West Achterhoek, Bibliotheek Berkel & IJssel (BIJ de bieb), Bibliotheek Noord-Veluwe en CODA Bibliotheek. Gezamenlijk realiseren zij dit jaar tien ontwikkelpleinen.

Onder andere tijdens themabijeenkomsten, het gezamenlijk bezoeken van een bibliotheek die al een ontwikkelplein heeft, het onderling uitwisselen van ontwikkelde materialen en documenten en door middel van inhoudelijke en praktische ondersteuning kunnen de bibliotheken hun kennis en ervaring delen.

Hulp bij digitale vragen

Direct bij binnenkomst vind je de IDO-Sigma balie; een lokale samenwerking tussen de bibliotheek en welzijnsorganisatie Sigma. Mensen kunnen hier elke werkdag tussen 09.00 en 13.00 uur met allerlei vragen terecht. Bij Sigma worden ze onder meer geholpen met het invullen van formulieren en het aanvragen van toeslagen en DigiD. Daarnaast zijn er bijvoorbeeld ook ouderenadviseurs, is er een maatjesproject en beheert Sigma de vrijwilligersdatabank.

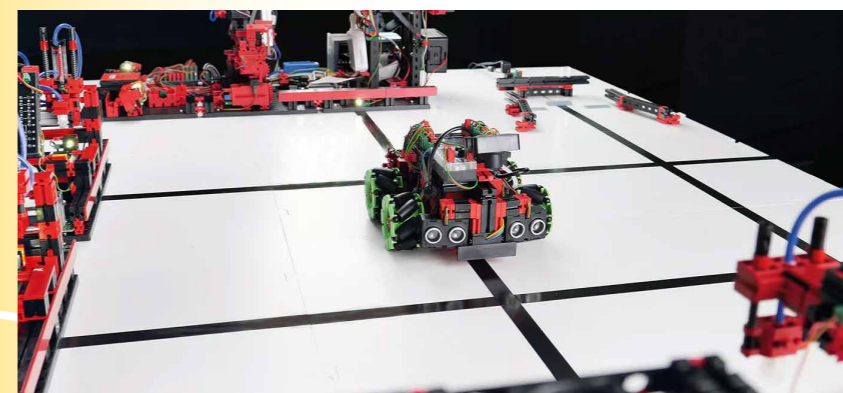
Iedereen kan hier terecht met een vraag of probleem over allerlei digitale (overheids-) zaken, ook over de bibliotheek, het lidmaatschap en hulp bij printen. We beantwoorden vragen, geven uitleg waar meer informatie te vinden is of verwijzen door naar relevante instanties. Ook kun je hier een (vervolg)afspraak inplannen bij Sigma.

Roboc@r

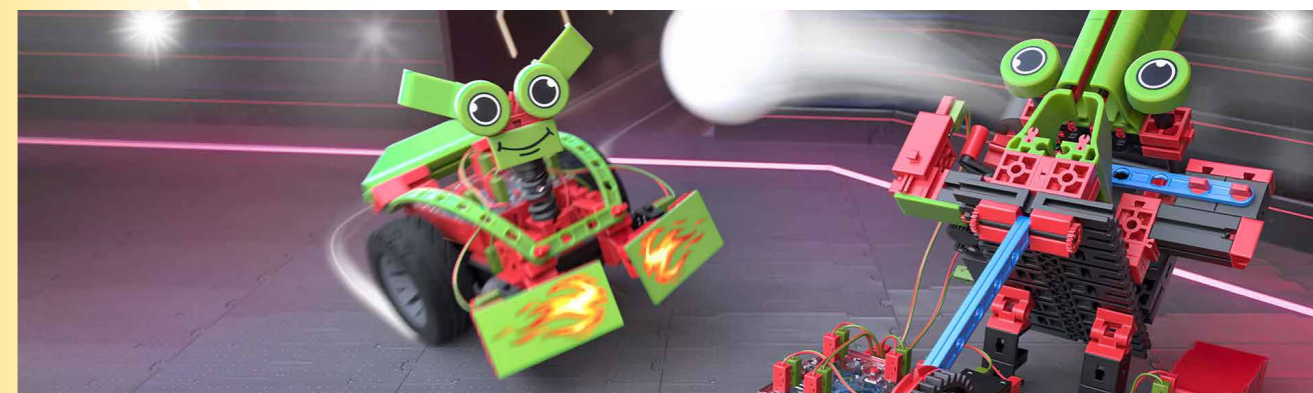
Met behulp van verschillende Fischertechnik-modellen die we in de Roboc@r verzameld hebben, kan jong en oud leren programmeren. Een wasmachine, een stoplicht, een draaimolen: het zijn apparaten die we

waarschijnlijk allemaal wel kennen, maar hoe worden deze geprogrammeerd? Aan het eind van deze les weet je er alles over en kun je dit aan iedereen vertellen.

“Programmeren is makkelijker dan je denkt!”

– leerling

Activiteiten

- **Fischertechnik-modellen programmeren**
Op vrijdagmiddag (wekelijks) en zaterdagochtend (maandelijks) worden bezoekers uitgedaagd om zelf Fischertechnik-modellen te programmeren. Voor het onderwijs zijn lesbrieven ontwikkeld waarmee leerlingen zelfstandig aan de slag kunnen.

Contactgegevens

Jamie Lee van Londen

Coördinator educatie

jl.vanlonden@bibliotheeknijkerk.nl

06-46343419

Contactgegevens

Linda Mulder

linda.mulder@bnwv.nl

Digital Hangout Nunspeet (2018 - 2020)

Bibliotheek Noordwest Veluwe (BNWV) realiseert een Digital Hangout om 21e-eeuwse vaardigheden te ontwikkelen en creatief aan de slag te gaan met digitale technieken. Om tot een breder aanbod te komen, zoeken we in de uitvoering onder meer de samenwerking met Cultuurkust, centrum voor kunst en cultuur Harderwijk. Bij deze Hangout willen we (jonge) bezoekers kennis laten maken met nieuwe (maak)technieken. Dit doen we op een laagdrempelige, toegankelijke en betaalbare manier, waarbij we ons vooral richten op een eerste contact en kennismaking.

In 2018 is een Makerkar aangeschaft en is een speciale ruimte ingericht als maakplaats, de Digital Hangout. Deze ruimte is op 10 april 2019 feestelijk geopend. Toen het project in 2021 afgerond was, is de naam van deze ruimte gewijzigd in Digilab; een naam die beter past bij het Techlab dat in de naastgelegen school gevestigd is.

“Mijn dochter vond het heel leuk en leerzaam om te doen. Het was een hele andere vibe, met al die kletsende kinderen in een Zoom.”

— ouder over het online Minecraft-event met de opdracht 'Bouw een huis'.

Digitale Geletterdheid

De programmering die in de projectperiode is ontwikkeld, wordt nog steeds als basis gebruikt. Ook een andere gemeente heeft nu een Digilab en daar worden dezelfde activiteiten uitgevoerd. De digitale component binnen de Bibliotheek *op school* heeft door dit project ook een goede impuls gekregen. Door de ontwikkeling van alle producten binnen dit project is Digitale Geletterdheid een volwaardig onderdeel.

Activiteiten

- **Open inloop**
Korte kennismaking met apparaten en nieuwe technieken (diverse onderwerpen)
- **Minicursussen**
Drie lessen waarbij telkens één apparaat centraal staat; kinderen werken drie weken aan hetzelfde project. Er is een jaarplanning met elke maand een nieuwe minicursus.
- **Nieuw aanbod**
Tijdens de looptijd van het project is nieuw aanbod ontwikkeld rond programmeren, de lasersnijder, 3D-printer en vinylslijder:
 - Maak je eigen sjabloon voor een tas
 - Ontwerp jouw fantasiedier in 3D
 - Maak je eigen puzzel
 - Schimmenspel

Project Laaggeletterdheid Elspeet (2018-2021)

Medewerkers van het Taalhuis trainen sleutelfiguren en mensen uit het eigen netwerk in het herkennen en bespreekbaar maken van laaggeletterdheid. Zij brengen vervolgens potentiële kandidaten in contact met Taalhuis Noordwest Veluwe voor een persoonlijke intake. Op basis van dat gesprek wordt advies gegeven over passend formeel of non-formeel taalaanbod.

Er zijn 25 sleutelfiguren bereikt; meer dan twee keer zoveel als voorzien. Ze zijn dankzij dit project beter in staat om laaggeletterden te herkennen en werken daarnaast mee aan verschillende projecten. In totaal hebben ze 50 mensen naar het Taalhuis doorverwezen.

“Een van de docenten maakte foto's van de boekensushi en schreef de namen van de boeken op die favoriet waren bij de kinderen. Dat ging hij in de app naar de ouders zetten.”

Activiteiten

- Digitale cursussen voor bewoners Oranjehof
- Voorlees'lessen' op de Da Costaschool
- Opzetten en uitvoeren Meeleeskring
- Samenwerking met Oranjehof en uitvoering Klik en Tik

Contactgegevens

Linda Mulder

linda.mulder@bnwv.nl

Versterken Taalhuizen

Door mensen binnen het netwerk van het Taalhuis te benaderen, kunnen we hen ook inzetten om laaggeletterden te bereiken. We gaan met deze sleutelfiguren in gesprek, zodat we duidelijk kunnen maken wat het Taalhuis te bieden heeft als het gaat om kennis, materialen en een taalnetwerk. Het project in Elspeet heeft de basis gelegd voor de opbouw van goede relaties binnen een lokaal netwerk, dat nog verder uitgebouwd kan worden. Dit gebeurt binnen het SGB-project 'Versterken Taalhuizen'.

De Mobiele Maakplaats: maakactiviteiten in kleine kernen en wijken

Met het project 'De Mobiele Maakplaats' treedt Bibliotheek Rivierenland buiten de muren van haar vestigingen. In samenwerking met lokale organisaties zoals buurthuizen, jongerenwerk, scouting, Identiteitscafé en integratie- en vluchtelingenorganisaties onderzoeken we waar behoefte aan is. De maakactiviteiten die we aanbieden, sluiten hierop aan en zijn een laagdrempelige kennismaking met (digitale) technologie.

Het doel is om deelnemers te laten ervaren dat iedereen iets kan maken met behulp van technologie, zonder dat je uitgebreide digitale vaardigheden hoeft te hebben.

Jongeren die deze vaardigheden al wel hebben, worden gestimuleerd om deze op een creatieve manier in te zetten. Ook willen we ze enthousiasmeren voor (een opleiding in) techniek.

Met 'De Mobiele Maakplaats' willen we 75 activiteiten organiseren in de negen gemeentes van ons werkgebied. Tot nu hebben 472 inwoners deelgenomen aan een van de activiteiten en daarmee is het doel om minimaal 300 inwoners te bereiken behaald.

“Het was heel leuk dat je zelf iets kon ontwerpen”

– **deelnemer** die vanuit het Digitaalhuis heeft meegedaan aan een creatieve, technische activiteit waarbij digitale vaardigheden gecombineerd werden met de (opgedane) taalvaardigheden.

Integreren doe je samen

Een bijzondere activiteit is in samenwerking met 'Integreren doe je samen' tot stand gekomen: we zijn met zo'n 16 meiden (11-20 jaar) aan de slag gegaan om een eigen ontwerp voor een tas te maken. Hoewel ze niet tot weinig Nederlands spraken, kregen we de essentie van de activiteit en de werking van de software en het apparaat snel uitgelegd. Met enorm enthousiasme, veel goede vragen en een hoop creatieve energie was dit één van de hoogtepunten uit dit traject. Eén van hen wil architect worden en ze vond het leuk om met een tekenprogramma te kunnen oefenen. We zien haar ook nu nog vaak terug in de bibliotheek in Geldermalsen, waar ze met de tekensoftware oefent.

Contactgegevens

Lara Coomans

lara.coomans@bibliotheekrivierenland.nl
06-40683836

Camouflagecursussen in kleine kernen en de wijken

Bibliotheek Rivierenland biedt digitale camouflagecursussen aan in kleine kernen en wijken: cursussen, waarbij deelnemers ongemerkt (meer) taalvaardigheden leren. Dit doen we buiten de muren van onze vestiging, zodat we in contact komen met de lokale gemeenschap. Denk bijvoorbeeld aan buurthuizen, seniorenverenigingen, vrouwenverenigingen, sportverenigingen en andere lokale partijen. Samen onderzoeken we waar behoefte aan is en werven we deelnemers voor de cursussen. Bij vier aanmeldingen of meer wordt een cursus gepland.

Tijdens de projectperiode willen we minimaal 25 cursussen organiseren, waarmee we ten minste 100 minder digivaardige inwoners bereiken. Door deze cursussen aan te bieden, willen we de digivaardigheid van inwoners vergroten. Ook hopen we zo meer aanmeldingen voor vervolgcursussen te krijgen. Daarnaast kunnen we zo ook met laaggeletterden in contact komen, die we vervolgens doorverwijzen naar de (Digi-)Taalhuizen of Leerhuizen.

Activiteiten

- Veldonderzoek en contacten met de lokale gemeenschap
- Wervingsactiviteiten
- Planning en uitvoering cursussen
- Projectadministratie

“Mijn wereldreis is nog lang niet afgelopen, en ik hoef niet eens van mijn luie stoel af te komen, machtig mooi!”

— deelnemer aan de cursus waarin onder andere uitleg gegeven werd over Google Maps

Contactgegevens

Lisanne van Iterson
Ontwikkeladviseur Participatie en Zelfredzaamheid
lisanne.vaniterson@bibliotheekrivierenland.nl
06-28779645

Proeftuin leesoffensief

Uit PISA-onderzoek bleek dat Nederlandse vijftienjarigen in 2018 minder goed lezen en minder leesplezier hebben dan in 2015. Bovendien leest bijna een kwart van die jongeren onder het basisniveau dat PISA nodig acht om maatschappelijk te functioneren. Schrikbarende cijfers, en een trend die we moeten keren.

Bekijk hier het filmpje 'Waarom lezen jongeren zo weinig'.

Triple-A succesformule

Bibliotheek Rivierenland heeft projectsubsidie ontvangen om een proeftuin op te zetten en een formule te ontwikkelen om leesplezier bij jongeren in het (v)mbo aan te wakkeren. Met de door ons ontwikkelde triple-A succesformule willen we het leesplezier bevorderen door middel van Aandacht, Afstemming en Animo.

Het gaat hierbij om aandacht voor de leerling of student en een specifieke afstemming op zijn of haar belevingswereld, waardoor er meer animo voor lezen ontstaat. Hier presenteren we de bevindingen van de proeftuin, waaruit we de succesformule destilleren. Gebruiksklaar!

“Door dit project ben ik meer gaan lezen, omdat de boeken werden gebracht en ik geen geld heb voor een biebabonnement.”

“Van deze boeken ga ik echt beter Nederlands leren!”

Activiteiten

- Individuele leesgesprekken voeren (aandacht).
- In overleg met jongeren een boekencollectie aanschaffen en een aantrekkelijke leesomgeving creëren (afstemming).
- Klassikale lessen met betrekking tot creatief schrijven, poëzie, verhalenwedstrijd, boekpromotie om jongeren en docenten te inspireren en te enthousiasmeren, praten over boeken en auteursbezoeken (animo).

Leescoach

Na deze proeftuin gaan scholen verder met de inzet van een leescoach om aan het leesplezier van leerlingen/studenten te werken.

Contactgegevens

Adrie Vroon
Projectleider
adrie.vroon@bibliotheekrivierenland.nl
06-51753111

Fit & gezond:

leer meer over een gezondere leefstijl

Vitanos heeft een cursus ontwikkeld waarin in zes lessen aandacht besteed wordt aan beweging, voeding en ontspanning. Een groep van zeven deelnemers is samen met gastdocenten aan de slag gegaan. In een ontspannen sfeer ontdekken ze wat ze zelf kunnen doen om gezonder te leven en welke digitale hulpmiddelen en/of apps daarbij handig zijn. Omdat iedereen ook zijn of haar verhaal kon vertellen en vragen kon stellen, was er tijdens de lessen veel interactie.

Activiteiten

- **Leefstijlcursus** van zes lessen waarin per les een gastdocent een thema uitdiept.
- **Onderwerpen die aan bod komen**, hebben te maken met voeding, beweging en ontspanning.

“ Ik heb ontdekt dat ik met kleine veranderingen al veel kan bereiken. Ik eet nu bijvoorbeeld volkorenpasta in plaats van ‘witte’ pasta. ”

“ Ik doe nu elke avond een ontspanningsoefening met de mindfulness-app en slaap daardoor veel beter. ”

Werken met digitale hulpmiddelen

De cursisten waren nog niet allemaal vertrouwd met het werken met digitale hulpmiddelen en/of apps. Met de tips van gastdocenten en door elkaar te helpen, kregen ze meer zelfvertrouwen en nam ook het plezier toe. Vier van de zeven deelnemers zijn doorgestroomd naar een (gerelateerde) vervolgcursus.

Klooilab, dé plek om je toekomst te 'maken'

In de pilot Klooilab staat leren door te maken centraal. Eén van de onderdelen is een programma waarbij kinderen samen aan de maquette van de toekomst werken. Dit project zijn we gestart om leren door te

maken te stimuleren. We willen iedereen de mogelijkheid bieden om deze vaardigheden te ontwikkelen, waarbij we ze toegang geven tot nieuwe technologie.

“Is er deze vakantie weer een activiteit van het Klooilab op locatie?”

— een ouder

Activiteiten

- Tal van activiteiten op verschillende locaties voor kinderen van 4 tot 12 jaar.

Maquette van de toekomst

Op de maquette van de toekomst die kinderen samen gemaakt hebben, zijn verrassende inzichten en ideeën voor onder andere de stad Arnhem te zien.

Maakactiviteiten voor NT1'ers en NT2'ers

Een groep NT1'ers en NT2'ers is in een wijkgebouw gestart met een cursus rondom verschillende maakactiviteiten. Ze zijn begonnen met het maken van een lamp, waarbij vaardigheden als zagen, timmeren en werken met elektriciteit aan bod komen. Daarnaast is

er uiteraard ook aandacht voor taalvaardigheid en zelfredzaamheid. Tijdens een inventarisatie aan het eind van de cursus is gebleken dat er ook behoefte is aan leren solderen en lassen.

“Is het na deze les afgelopen? Ik wil graag nog een ronde meedoen!”

Activiteiten

- Kluscursussen voor vrouwen
- Lascursussen met mannen

Community

Nadat de eerste groep vrouwen de kluscursus heeft afgerond, zijn ze zelf een community gestart. Ze komen nog steeds elke vrijdag samen, waarbij ze klusjes oppakken voor bewoners in de wijk.

Van Digitale Werkplaats naar CreationLab

Kinderen van 7 tot 17 jaar kunnen bij de Digitale Werkplaats kennismaken met 21e-eeuwse vaardigheden. Deze werkplaats is een plek voor jongens en meisjes, maar met name meisjes waren tot voor kort ondervertegenwoordigd. Om ook deze doelgroep te bereiken en hen te interesseren voor digitale techniek, hebben we onderzoek gedaan. Hieruit kwam naar voren dat het een internationaal probleem is. In het rapport 'Empowering the

future - A guide of best practices for increasing the percentage of girls in your Dojo' kwamen we een aantal tips en aanbevelingen tegen die we doorgevoerd hebben. Eén van die aanbevelingen was kritisch naar de naam kijken en deze eventueel aanpassen. En dat hebben we gedaan: Digitale Werkplaats heet nu CreationLab en mede door deze aanpassing komen er aanzienlijk meer meisjes naar deze 'werkplaats'.

“ Niet ontwerpen met een 3D-printer, maar sieraden maken met een 3D-printer. ”

Verdieping

CreationLab kent negen verschillende projecten en elke maand is er een inloopbijeenkomst. Een groot aantal projecten is bedoeld om mee te werken en te experimenteren. De kinderen die hieraan deelnemen, worden door medewerkers ondersteund.

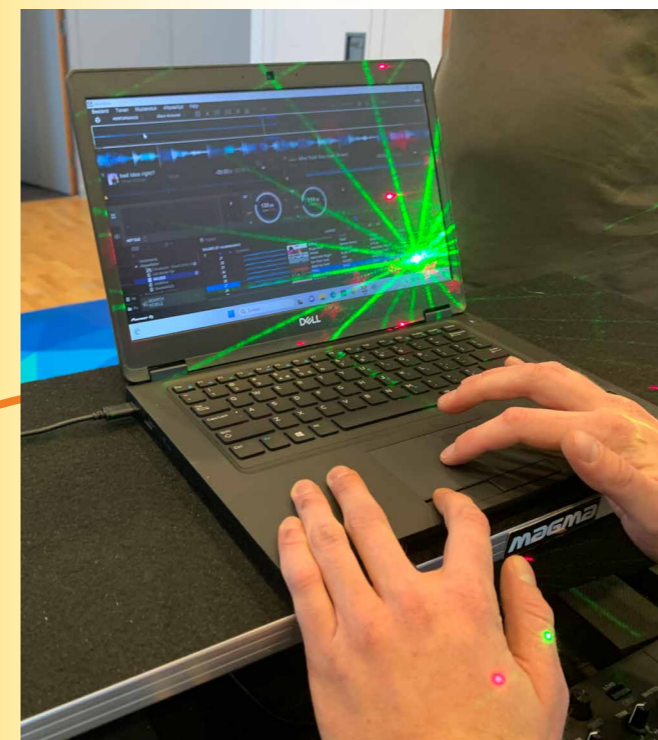
Door kinderen meer zelfstandig te laten werken, experimenteren en onderzoeken, willen we dat ze meer uit deze projecten halen. Om die reden geven

we één keer per maand een workshop met een duidelijke opdracht waarin we aandacht besteden aan één specifiek project. De opdrachten worden op verschillende niveaus gegeven, waarbij we starten met een relatief eenvoudige opdracht. Voor kinderen die meer uitdaging nodig hebben, zijn er moeilijkere opdrachten. Op deze manier kunnen ze meer uit de verschillende projecten halen en zelfstandiger werken.

“ Wanneer je weet hoe het werkt, wordt het leuker. ”

Activiteiten

- GreenScreen
- HTML - website maken
- Micro:bit
- Virtual Reality

CreationLab Special

Tijdens de landelijke Autismeweek is er voor kinderen (7 tot 17 jaar) met autisme een CreationLab Special, waarbij ouders elkaar in een andere ruimte kunnen ontmoeten. Tijdens deze Special maken ze kennis met 21e-eeuwse vaardigheden waarin programmeren, mediawijsheid, creativiteit, verbeeldingskracht, probleemoplossend vermogen, verbanden leggen, samenwerken en kennisdelen centraal staan. Ze kunnen uit deze projecten kiezen:

- **Scratch Jr.:** programmeren op eenvoudige manier
- **LEGO WeDo:** LEGO-modellen bouwen en met de computer programmeren
- **Arduino:** knutselen en programmeren met elektronische componenten
- **Micro:bit:** minicomputer zelf programmeren
- **Ozobot:** robot programmeren door kleuren, lijnen en programmeertaal
- **Co Spaces:** programma om je eigen virtuele wereld te maken

Bij deze Special zijn er onder andere kleinere groepen, een duidelijk tijdschema, een beperkt aantal projecten dat van tevoren aangegeven wordt en is er voldoende ruimte. Deze middag wordt georganiseerd in samenwerking met de lokale werkgroep 'ouders met speciale kinderen'.

Bedrijf als leerplek

Met 'Bedrijf als leerplek' werken we aan de aanpak van laaggeletterdheid binnen het midden- en kleinbedrijf. Hierbij werken we vanuit de visie dat wanneer bedrijven een groeicultuur ontwikkelen waarin leren in de organisatie normaal is, laaggeletterdheid eerder gesignaleerd en aangepakt kan worden. We helpen bedrijven bij de ontwikkeling van die groeicultuur en

bij het creëren van bewustwording. Dit doen we door verschillende cursussen en trainingen aan te bieden die helpen om laaggeletterdheid en onvoldoende digitale basisvaardigheden aan te pakken. Dit doen we onder andere bij Sportbedrijf Arnhem waar het opleidingsniveau van de medewerkers onderling sterk verschilt.

Activiteiten

- **Training voor leidinggevenden door Taalhuis Arnhem**
Thema: signaleren en herkennen van laaggeletterdheid.
- **Digislim**
Digitale vaardigheidscursussen voor medewerkers.

- **Bevorderen groeicultuur en integratie aanpak laaggeletterdheid**
Flipped – Professionals in Learning werkt met Sportbedrijf Arnhem een plan van aanpak uit in het kader van hun ontwikkel- en vitaliteitsbeleid.

Gesprekstoel

Naast het plan van aanpak wordt voor Sportbedrijf Arnhem een gesprekstoel voor leidinggevenden ontwikkeld. Met behulp van deze tool kunnen ze gesprekken voeren met medewerkers waarbij laaggeletterdheid herkend of gesignaleerd is.

Contactgegevens

Lotte Siebelt
Flipped – Professionals in Learning
lotte@flipped.nl
06-14232900

Sight Landscaping

Bij dit groenvoorzieningsbedrijf in Arnhem werkt een diverse groep medewerkers, met een diverse achtergrond wat digitale vaardigheden betreft. Er wordt gewerkt met verschillende digitale systemen, waarin medewerkers bijvoorbeeld uren moeten

invoeren of verlof aanvragen en hun persoonlijke documenten kunnen terugvinden. Voor het bedrijf is het dus van essentieel belang dat iedereen digitaal vaardig is. Om dit te bereiken, gaan we het onboardingsprogramma verder ontwikkelen.

Activiteiten

- **E-learning voor medewerkers**
Flipped – Professionals in Learning ontwikkelt in samenwerking met Digislim een programma dat aansluit bij de behoefte van medewerkers, zodat Sight Landscaping haar medewerkers beter kan informeren over onboardingsactiviteiten en het belang van het op de juiste manier invoeren van alle gegevens.

E-learning voor medewerkers

Door het onboardingsproces aan te pakken, werken we aan één van de bouwstenen voor de eerder genoemde groeicultuur; een belangrijke voorwaarde voor de aanpak van laaggeletterdheid. Taalhuis Arnhem traint leidinggevenden in het herkennen en signaleren van laaggeletterdheid en Digislim beantwoordt vragen van medewerkers tijdens inloopsprekken.

Project Ontdekkingsreis: Lab12

Nadat we in 2019 zijn begonnen met de voorbereidingen, het inkopen van materialen en het opzetten van samenwerkingen met scholen in de regio, hebben we in 2020 de programmering vanwege corona moeten aanpassen. Binnen de mogelijkheden zijn we op basisscholen gestart met activiteiten zoals programmeren met LEGO en hebben we senioren

in VR laten reizen. Met het aanstellen van een medewerker die zich specifiek met de activiteiten van Lab12 bezighoudt, zijn we in 2022 kunst en technologie met elkaar gaan verbinden. Ook is dit op een toegankelijke manier beschikbaar gemaakt voor scholen en buitenschoolse opvang in een les over het kijken naar en ervaren van AR-kunst.

Contactgegevens

Emma Bijl

e.bijl@liemerskunstwerk.nl

06-83078570

Activiteiten

- **Kijken naar en ervaren van AR-kunst**
Les voor scholen waarin leerlingen AR-kunst gaan bekijken en ervaren om vervolgens het geleerde om te zetten in een bouwwerk in AR.
- **Open Labmiddag (wekelijks)**
- **Lab12 Specials**
Kinderen krijgen de mogelijkheid om op een speelse manier kennis te maken met techniek en technologie. Onze focus ligt op creatief programmeren, het bouwen van werelden en het leren van mediavaardigheden.

Contactgegevens

Esra van den Aker

esra@bblthk.nl
06-24395236

Gezinsaanpak laaggeletterdheid

Om de cyclus van laaggeletterdheid te doorbreken, richten we ons met dit project op het ondersteunen van ouders bij het stimuleren van de taalontwikkeling van hun (jonge) kinderen. Dit project vormt eveneens de basis voor het ondersteunen van de basisvaardigheden van ouders.

We gaan naar plekken waar we in contact komen met jonge kinderen en hun ouders. Denk bijvoorbeeld aan het consultatiebureau, de speeltuin, een jaarmarkt

in een volksbuurt en een buitenspeeldag. Zowel de consultant jeugd als de taalhuisdocent willen via het kind ook in gesprek komen met de ouders. Ons doel hierbij is het opbouwen van een relatie met gezinnen met jonge kinderen, zodat ook zij de weg naar de bblthk weten te vinden. Hierdoor bereiken we ook gezinnen die ondersteuning nodig hebben om zelf een taalrijke thuisomgeving te creëren of die zelf leerwensen hebben.

“Wat een mooi initiatief dat de bibliotheek hier zit. Ik ga nu echt het koffertje ophalen hoor!”

— vader in de speeltuin

Nauw samenwerken, in- en extern

Om gezinnen met minder basisvaardigheden te bereiken, hebben de bibliotheken van Ede, Barneveld, Scherpenzeel en Wageningen binnen het project 'Gezinsaanpak laaggeletterdheid' nauw samengewerkt. Voor deze aanpak is een goede interne samenwerking ook van belang en binnen alle bibliotheken zijn de afdelingen jeugd/educatie en volwasseneducatie/basisvaardigheden intensief met elkaar opgetrokken. Door regelmatig de opbrengsten en uitdagingen te bespreken, leren we van elkaars inzichten: samen kom je verder.

Activiteiten

- **BoekStartcoach**
Landelijk programma waarbij de BoekStartcoach één ochtend per week aanwezig is op het consultatiebureau om in gesprek te gaan met ouders over voorlezen en taalontwikkeling.
- **Verhalen in Tuindorp**
Van 26 mei t/m 14 juli hebben we acht vrijdagmiddagen in speeltuin Tuindorp voorgelezen. Door naar gezinnen toe te gaan in een voor hen bekende omgeving, laten we ouders en kinderen kennismaken met de bblthk.
- **Julianamarkt en buitenspeeldag**
Met een voorleestent waren we aanwezig bij de jaarlijkse buitenspeeldag en bij de Julianamarkt, een jaarlijkse rommelmarkt met kinderactiviteiten georganiseerd door bewoners in een volksbuurt.

Leren voor je Werk

Voor dit SGB-project zijn gesprekken met verschillende werkgevers gevoerd. Tijdens een van die gesprekken zijn we in contact gekomen met Rob Migchelbrink van Mabeon Achterhoek b.v. Er is gekozen om een cursus op locatie bij die werkgever aan te bieden, gericht op het verbeteren van digitale vaardigheden voor werknemers. Deze cursus is door twee educatiemedewerkers, tevens IDO-specialisten, ontwikkeld en bestaat uit drie bijeenkomsten van elk twee uur. Om persoonlijke aandacht te waarborgen, bestaat een groep uit maximaal zes cursisten. Tijdens de cursus worden verschillende aspecten van online veiligheid en het werken met DigiD (code, app en websites) behandeld. Na afloop ontvangt elke cursist een certificaat.

Deze cursus past binnen de werkgeversaankpak en zowel werkgever als werknemers zijn enthousiast. Bovendien ervaren ze dat leren leuk is en dat het hun zelfredzaamheid en zelfvertrouwen vergroot: ze kunnen online meer zelf regelen en stellen minder vragen aan de werkgever. Dit initiatief wordt bij Mabeon voortgezet, waar werknemers in groepjes van zes de cursus gaan volgen. Tijdens deze cursus kunnen ze ook IDO-gerelateerde vragen stellen.

Contactgegevens

Conchita Rodriguez
Manager 18+

c.rodriguez@bibliotheekwestachterhoek.nl
06-53231099

Astrid Verburg
Taalhuiscoördinator

a.verburg@bibliotheekwestachterhoek.nl
06-47387001

“Ik heb nieuwe dingen geleerd en dit ook thuis toegepast bij het openen van e-mail en zaken regelen met DigiD bijvoorbeeld.”

— cursist

Activiteiten

• Weerbaar op het Web-spel

Tips voor het kiezen van gebruikersnamen en wachtwoorden, uitleg over het gebruik van DigiD, begeleiding bij het installeren van de DigiD-app, tips over het herkennen van nepmails en links.

Werknemers verbeteren digitale vaardigheden

De cursisten lieten tijdens de cursus duidelijk blijken erg enthousiast en gemotiveerd te zijn. Ze waren actief betrokken, luisterden met aandacht, beantwoordden en stelden vragen en namen actief deel aan het spel. Bij het certificaat dat ze na afloop ontvingen, stond een persoonlijk verhaal over hun vooruitgang; dit werd enorm gewaardeerd.

Lezen in een andere taal: meertalige BoekStart-bijeenkomsten

Voorlezen draagt enorm bij aan de taalontwikkeling van (jonge) kinderen. Maar wat nu als je als ouder de Nederlandse taal onvoldoende beheerst om in het Nederlands voor te lezen? De Bibliotheek West-Achterhoek helpt deze ouders graag op weg.

In onze bibliotheken in Doetinchem, Doesburg en Hengelo organiseren we elke week BoekStart-bijeenkomsten voor ouders en kinderen van 0 tot 4 jaar. Naast deze reguliere bijeenkomsten zijn er een aantal keer per jaar ook BoekStart-bijeenkomsten in een andere taal, zoals Oekraïens of Arabisch.

Daarnaast is op onze website bij 'Lezen in andere talen' een schat aan informatie te vinden voor ouders die de Nederlandse taal niet goed beheersen. Ze vinden hier onder andere voorleesfilmmpjes in allerlei talen die, samen met de steeds groter wordende collectie anderstalige prentenboeken in de bibliotheek, een bron van mogelijkheden bieden om kinderen in de taal van je hart voor te lezen.

“Het is leuk om andere moeders te spreken en om samen voor te lezen, te zingen en te spelen.”

— moeder van Rachid

Contactgegevens

Jacqueline Terwijn
Educatiespecialist

j.terwijn@bibliotheekwestachterhoek.nl

Activiteiten

- BoekStart-bijeenkomsten, ook in een andere taal
- Meertalige voorleesfilmmpjes
- Prentenboeken in meerdere talen
- Thuis taal
- Voorleeshoek
- VoorleesExpress

Symposium 'Taal van je hart'

In maart had het symposium 'Taal van je hart' plaats, dat georganiseerd werd door de Achterhoekse bibliotheken en waarin het belang van meertalig opvoeden centraal stond.

Nederland kent veel meertalige gezinnen; gezinnen waarin (één of meer) andere talen dan het Nederlands gesproken worden. Het gaat hierbij niet alleen om talen als Turks of Pools, maar ook om streektaalen. De combinatie tussen meertaligheid en streektaal was uniek en hierbij hebben de bibliotheken hulp gehad van het Erfgoedcentrum.

Vragen die tijdens het symposium centraal stonden zijn: 'Hoe zorg je voor leesplezier en meer geletterdheid binnen een meertalig gezin' en 'Hoe kunnen kinderopvang, het onderwijs en bibliotheken samenwerken om meertalige ouders te ondersteunen in de leesopvoeding'.

Activiteiten

- **Workshop over leesbevordering in meertalige gezinnen**
Samenwerking tussen de Voorleeshoek en Bibliotheek West-Achterhoek
- **Taalcursus 'Wiesneus'**
Workshop van Erfgoedcentrum Achterhoek Liemers

“**Marit Törnqvist betoverde ons met haar woorden en liet ons voelen hoe belangrijk de taal van je hart is om je gevoelens te kunnen uiten, prachtig!**”

— José, pedagogisch medewerker.

Sprekers als Marit Törnqvist en Veronique van Tier hielden een warm pleidooi over (het belang van) moedertaal en er waren deelworkshops van mensen uit de praktijk waar krachtige voorbeelden besproken werden. De deelnemers gingen naar huis met praktische tools en handvatten om invulling te geven aan meertaligheid.

Wiesneus en Plat veur Potwottels

Erfgoedcentrum Achterhoek Liemers (ECAL) vertelt over het belang van streektaal. In samenwerking met de bibliotheek gaan ze met hun lessen 'Wiesneus' naar scholen in het basisonderwijs. Maar, wordt er thuis nog wel streektaal gesproken en welke woorden herkennen de kinderen? Een leuke, aanstekelijke les waarin kinderen herkenning vinden of juist voor het eerst kennismaken met streektaal. Er wordt hierbij een link gelegd naar kinderen uit andere landen en er wordt gesproken over het aanleren van een nieuwe taal.

Tijdens het symposium in november 2023 presenteerde ECAL in samenwerking met de bibliotheek hun nieuwe educatiepakket 'Plat veur Potwottels'. Met dit pakket wil ECAL heel jonge kinderen spelenderwijs kennis laten maken met de Achterhoekse streektaal. Meer over dit pakket is te lezen op www.ecal.nu/potwottels.

Contactgegevens

Jacqueline Terwijn
Educatiespecialist

j.terwijn@bibliotheekwestachterhoek.nl

Contactgegevens

Sandy Theunissen

sandy.theunissen@bibliotheek-wijchen.nl

024-6417144

DigiTaalRijk

De Bibliotheek Wijchen en de Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid werken samen aan het versterken van digitale geletterdheid. Met onze DigiTaalhuizen bouwen we aan een krachtig netwerk en werken we actief samen met lokale partners zoals gemeentes, zorg- en welzijnsorganisaties, taalaanbieders en wijkverenigingen.

Door ook buiten onze bibliotheekmuren te programmeren, breiden we ons DigiTaal aanbod uit. Samen met onze DigiTaalvaardige vrijwilligers en mobiele faciliteiten gaan we vol enthousiasme de wijken en kleine kernen in. Op basis van data-analyse

en gesprekken met sleutelfiguren en inwoners hebben we onze focusgebieden bepaald en ons activiteitenprogramma vormgegeven.

Tijdens Digitale Cafés en camouflageworkshops activeren we inwoners om aan de slag te gaan met de ontwikkeling van hun (digi)taalvaardigheden. We bieden een non-formeel leerprogramma, waarbij we ons specifiek richten op NT'ers. Door vraaggericht en op lokaal niveau invulling te geven aan ons DigiTaal-aanbod, verwachten we structureel meer mensen aan ons te kunnen binden.

“ Als vrijwilliger kan ik deelnemers echt verder helpen. Niet alleen met digitale vaardigheden, maar in een breder sociaal perspectief. Dat geeft mij veel voldoening. ”

– Thijs, vrijwilliger

Activiteiten

- Samenwerking lokale partners
- Data-analyse en vraaggericht programmeren
- Digitaal Café (open inloop)
- Workshop Digitaal Onderweg
- Workshop Winkelen in de Digitale Wereld
- Informatie en tips tijdens de workshops zijn direct toepasbaar in het dagelijks leven
- Aangepast programma per locatie, op basis van de wensen en het niveau van de deelnemers
- Doorverwijzen formeel en non-formeel onderwijs

Digitaal Café: de plek die je digitaal op weg helpt

In ons Digitaal Café kan iedereen terecht met zijn of haar digitale hulpvragen en wijzen enthousiaste vrijwilligers de weg in de digitale wereld. Ze kijken mee op een laptop, tablet, mobiele telefoon of e-reader, lossen eventuele problemen op en leren vooral ook hoe je dit zelf kunt doen.

In de workshop Digitaal Onderweg ga je op pad met een lokale wandelgids, waarbij je tijdens de wandeling allerlei digitale oefeningen krijgt. Denk hierbij aan het bepalen van de reisroute, het zoeken naar een rustpunt op de kaart, het versturen van een foto of het scannen van een QR-code. Tijdens de workshop Winkelen in de Digitale Wereld leer je alles over online boodschappen doen. Van prijsvergelijk en folders doorbladeren tot veilig winkelen en klantenkaarten gebruiken.

Middels een visuele menukaart wordt door vrijwilligers doorverwezen naar het bestaande DigiTaal-aanbod in onze vestigingen en van partnerorganisaties uit het DigiTaalhuis-netwerk.

Leesbeest, de mascotte voor leesplezier

Leesbeest is onze mascotte die staat voor leesplezier en voor het belang van voorlezen. Maar, hoe ziet Leesbeest eruit? De winnende tekening is gemaakt door Julia Driessen en vervolgens heeft Suzanne Hubers deze 'in het echt' gemaakt. In de bibliotheek, op het consultatiebureau, bij alle kinderdagverblijven, peuterspeelzalen en basisscholen van de gemeente Wijchen vind je Leesbeesten die nagemaakt zijn door De Driestroom, een instantie voor mensen met een beperking. Ook staat Leesbeest afgedrukt op onze peuterbonnen, die op al deze locaties zijn uitgedeeld. Op vertoon van deze bon ontvangen peuters een

gratis lidmaatschap en het Leesbeest-boekje van Renate Heerink.

Met de Leesbeest-bakfiets rijden we door de gemeente Wijchen om op verschillende locaties voor te lezen aan peuters en kleuters. Ook vind je deze bakfiets bij tal van evenementen, zoals Koningsdag en wandelmarsen, en in Museum Kasteel Wijchen.

Samen met Leesbeest willen we het belang van voorlezen op jonge leeftijd duidelijk maken én laten zien hoe leuk voorlezen is.

“Mama daar heb
je Leesbeest!
Die eet boeken!”

Activiteiten

- Leesbeest-bakfiets
- Leesbeest-peuterbonnen

Contactgegevens

Bibliotheek Wijchen

024-6417144

Colofon

Uitgever/opdrachtgever

Samenwerkende Gelderse Bibliotheken

Coördinatie redactie en vormgeving

CODA Apeldoorn

Tekst/beeld

Deelnemende bibliotheken

Redactie

TOTAAL & tekst, Tanja Offerein

Ontwerp en opmaak

Studio Marleen Vos

© Copyright 2024

De projecten in dit magazine zijn mogelijk gemaakt dankzij het innovatiebudget van de provincie Gelderland.

